

Otázka právního ukotvení výkonu spisové služby s ohledem na atestace

Základním zmocňovacím ustanovením pro prováděcí právní předpisy týkající se výkonu spisové služby je § 70 zákona č. 499/2004 Sb. (srovnání viz níže). Z něho je patrné, že řada podstatných zmocnění pro vyhlášku (č. 259/2012 Sb.) nemá svůj odraz ve zmocněních pro NSESSS, ačkoli v požadavcích NSESSS je daná problematika řešena. **Nejzávažnějším problémem je chybějící zmocnění pro NSESSS v případě „vyřizování“** (obdoba § 70 odst. 1 písm. f) - zmocnění pro vyhlášku, která chybí v odst. 2 – zmocnění pro NSESSS) **a z něj vyplývající nemožnost upravit v NSESSS práci se spisy s výjimkou evidenčních údajů („metadata“)**, které jsou však pro spisy fakticky již transformovány do § 12 odst. 4 vyhlášky. Samotná **tvorba spisu ve vyhlášce je chybně zaměněna za tvorbu označení dokumentu ve spisu**, z čehož plyne řada problémů u původců.

Vedle toho lze konstatovat následující zásadnější problémy v NSESSS:

- 1) **Schéma XML dle přílohy 1 neumožňuje export ani přenos spisu ani dokumentu**, v podstatě se jedná pouze o předávání práv k entitě a vytváření jejích evidenčních údajů; není možné realizovat použití pro entity propojené pevným křížovým odkazem a pro typové spisy. Rozhraní jako takové **nemá oporu ve zmocnění**.
- 2) **Schéma XML dle přílohy 2 + 3 (SIP) umožňuje export a přenos pouze uzavřených/vyřízených dokumentů a spisů, takže je reálně nemožné ho použít pro spisovou rozlukou**, migraci apod. (zejm. bude velkým problémem pro rozlukou stavebních úřadů).
- 3) **Chybí zmocnění pro udržování vazeb mezi entitami**, zejm. pro funkcionalitu přetřídění a pro odkazování mezi entitami (pevné křížové odkazy, i když zde by bylo možné považovat za metadata).
- 4) **Chybí schéma XML pro vlastní vyhotovované dokumenty** (zmocnění v § 16 odst. 5 vyhlášky z poslední novelizace).

Chybí zmocnění pro ztvárnění, export a přenos dokumentu a spisu, které by se však dalo částečně obejít zmocněním o ukládání.

Z konkrétních rozporů mezi vyhláškou a NSESSS lze uvést:

Není v souladu skutečné vedení sběrného archu v eSSL s popisem v legislativě:

- vyhláška § 8 odst. 3 („dokumenty evidované ve sběrném archu s výjimkou iniciačního dokumentu veřejnoprávní původce neeviduje v základní evidenční pomůcce“) + § 12 odst. 3 (zaeviduje iniciační dokument v základní evidenční pomůccea současně zaeviduje iniciační dokument ve sběrném archu jako první dokument v pořadí. Následující dokumenty spisu eviduje veřejnoprávní původce pouze ve sběrném archu.“), kontra teze „v eSSL se evidují všechny dokumenty“ (např. § 64 odst. 3 zákona).

Shoda spisových znaků dokumentů se spisovým znakem spisu – rozpor:

- NSESSS 3.1.34 „eSSL nejpozději při uzavření spisu nebo dílu typového spisu **označí** spisovým znakem dokumenty shodně se spisovým znakem spisu nebo součástí, ve které je vložen díl typového spisu“. Vyhláška § 14 odst. 4 „U dokumentů stejného druhu zařazených ve spisu **může** veřejnoprávní původce převzít spisový znak a skartační režim ze spisu.“

Jak dále postupovat?

Existují dvě varianty řešení:

- 1) **Upravit zmocnění v § 70 odst. 2** zákona č. 499/2004 Sb. (srovnání viz níže) a částečně doplnit vyhlášku a NSESSS.
- 2) **Novelizovat paralelně vyhlášku č. 259/2012 Sb. a NSESSS** tím způsobem, že se některé požadavky z NSESSS přesunou nebo promítnou do vyhlášky a pro jiné požadavky vyhláška zmocní NSESSS (obdobně, jako je tomu u schématu XML pro vlastní vyhotovované dokumenty). Zároveň je vhodné využít novelu pro jistá zjednodušení. Na tomto půdorysu byl na podzim 2021 připraven **k diskusi návrh novely vyhlášky, jehož základní principy jsou:**
 - povinné vedení dokumentů ve spisech, „spisově orientovaný“ výkon spisové služby, zavedení typových spisů,
 - orientace na digitální dokumenty, odstranit u nich počítání listů apod.,
 - odstranění zbytečných metadat (způsob vyřízení),
 - možnost splnit legislativu u samostatných evidencí integrací s eSSL,
 - důraz na jednoznačný identifikátor a potlačení role čísla jednacího zejména při tvorbě spisu.

V případě NSESSS se jeho novela musí řídit úpravou vyhlášky/zmocňovacích ustanovení, zejména se předpokládá vypuštění některých požadavků dopadajících mimo spisovou službu, které nelze atestovat (bezpečnost, skenování apod.) a doplnění a úprava schémat v přílohách – **pro tento účel je každopádně nutný odborník na problematiku XML.**

Zmocnění v § 70 zákona č. 499/2004 Sb.

Vyhláška (§ 70 odst. 1)	NSESSS (§ 70 odst. 2)	Poznámka
příjem dokumentů	příjem dokumentů	
označování a evidenci dokumentů	označování a evidenci dokumentů	
vedení jmenných rejstříků a využívání údajů v nich vedených	Chybí zmocnění	
rozdělování dokumentů	Chybí zmocnění	Částečně lze vztáhnout k transakčnímu protokolu NSESSS
oběh dokumentů	Chybí zmocnění	Částečně lze vztáhnout k transakčnímu protokolu NSESSS
vyřizování dokumentů	Chybí zmocnění	Dle § 65 zákona je tvorba spisu a nakládání s ním součástí vyřizování.
vyhotovování dokumentů	Chybí zmocnění	
podepisování dokumentů a užívání razítek	Chybí zmocnění	
odesílání dokumentů	vyhledávání, odesílání a zobrazování dokumentů	
ukládání dokumentů	ukládání dokumentů	
podrobnosti zpracování a strukturu spisového a skartačního plánu	spisový a skartační plán	
vyřazování dokumentů	vyřazování dokumentů a výběr archiválií	
výstupní datové formáty dokumentů v digitální podobě		
spisovou rozluku		
strukturu údajů záznamu o výsledku ověření elektronického podpisu, elektronické pečetě nebo elektronického časového razítka		
údaje týkající se převedení nebo změny datového formátu dokumentu obsažené v doložce podle § 69a odst. 4		
	dokumentace životního cyklu elektronického systému spisové služby	Kapitola 10 NSESSS
	transakční protokol	Viz též rozdělování a oběh dokumentů ve vyhlášce
	správcovské funkce	
	metadata	Obecné zmocnění lze vtáhnout i na schémata, je však otázkou, zda i na webové služby dle příl. 1 NSESSS
		Chybí komunikace s jinými systémy (rozhraň); bylo by využité i pro spisovou rozluku. Tedy pro NSESSS zmocnění pro „export, import a přenos dokumentů, spisů a jejich metadat“